

[Ministeren for handel, industri og søfart.] friliste til bunden liste, dels ved den samtidig foreslåede stramning af importreguleringen af bundne varer.

Det samlede valutadeficit for tiden 1. juli 1950—udgangen af 1951 skønnes således på basis af de nu foreliggende oplysninger at ville blive 800—900 mill. kr., idet beløbet inkluderer ekstraordinære udgifter til militær og beredskab.

Som jeg tidligere har nævnt det, kan disse skøn over den fremtidige udvikling i betalingsbalancen kun anses for illustrerende; det er ikke muligt med blot nogenlunde sikkerhed at forudsige, hvor stort underskuddet i vore udenlandske betalinger vil blive i 1951. Man kan opstille visse skøn, der viser tendensen under de forudsætninger, man i dag må gå ud fra; men disse forudsætninger for udviklingen ligger ikke fast, og deres holdbarhed i det lange løb er i stor udstrækning afhængig af forhold, som vi ikke har indflydelse på. Den usikkerhed, der stadig præger den internationale konjunkturudvikling, er en af de væsentligste faktorer i denne forbindelse. Også forhold, som betinger græsningens og høstens størrelse i 1951, kan blive af afgørende betydning for vore vilkår fremover. Det samme gælder omfanget af den fremtidige Marshallhjælp. Mange andre forhold er vanskelige at vurdere: Vil den internationale råvaresituation blive skærpet, og vil dette i givet fald finde udtryk i stigende råvarepriser og dermed øgede importudgifter, eller vil der snarere opstå så betydelige leveringsvanskeligheder, at en nedgang i importen må forventes? Kan det f. eks. påregnes, at den opbygning af lagrene, der har fundet sted i år, vil give sig udslag i mindre import næste år? I det omfang, der har fundet en forøgelse af lagrene sted, har dette medført en tilsvarende formindskelse af vore valutabeholdninger. På den anden side må dannelsen af lagre af vigtige varer i en periode med råvareknaphed og stigende priser anses for en gunstig anbringelse af landets reserver. Det er ikke muligt med blot nogenlunde sikkerhed at opgøre, hvor stor den samlede lagerdannelse har været i indeværende år, idet varerne formentlig i stort omfang allerede er fordelt ud til en meget stor kreds af forbrugende virksomheder. Det må endelig også fremhæves, at valutaisituationen i høj grad vil kunne påvirkes af spekulation i såvel priser som valutakurser.

Til belysning af, hvad denne usikkerhed betyder, kan blot nævnes, at når den samlede årlige udenrigsomsætning for tiden andrager over 10 milliarder kr., vil alene en

afvigelse fra vurderingen svarende til 5 pct. af omsætningen medføre et udsving i valutastillingen på 500 mill. kr.

Man kan håbe på, at forholdene fremover vil stille sig gunstigere, end det i øjeblikket ser ud til, men det tjener intet forstandigt formål at se forbi de vanskeligheder, vi har at regne med. Når man som Danmark ikke har nogen betydelig valutareserve, er det nødvendigt at gribe ind overfor en truende valutakrise, og dette så meget mere, som de forholdsregler, der kan træffes, først kan virke på noget længere sigt, medmindre man vil skride til drastiske indgreb i allerede trufne økonomiske dispositioner.

Som jeg tidligere har nævnt, svarer alene den i det sidste år stedfundne forringelse af forholdet mellem vore import- og eksportpriser til et årligt valutatab på ca. 800 mill. kr. Den ugunstige prisudvikling har påny bragt vore valutavanskeligheder i forgrunden og truer med at bryde de sidste års opadgående linie såvel for import og eksport som for produktion og genopbygning.

I det omfang den økonomiske udvikling i de senere år har muliggjort det, har der fundet en afvikling sted af restriktionerne. Danmark har tilkendegivet sin positive indstilling til det europæiske økonomiske samarbejde i Paris ved i tiden indtil den indtrådte alvorlige skærpelse af valutaisituationen at gennemføre en meget vidtgående liberalisering af udenrigshandelen; importen af frilistevarer udgjorde således i første halvår 1950 omkring $\frac{2}{3}$ af den samlede import.

Det er stadig vort alvorlige ønske, at denne udviklingslinje må kunne fortsættes, men en forudsætning herfor er det, at udviklingen i betalingsbalancen bringes under kontrol, og at dette sker ved anvendelse af sådanne midler, at den stigende linie i produktionen kan fastholdes.

Ved drøftelsen i august måned anviste regeringen de veje, man her kunne tænke sig at gå. Der blev foreslået en midlertidig stramning af importreguleringen, hvorved man regnede med inden udgangen af 1951 at kunne foretage en valutabesparelse på op imod 300 mill. kr. under forudsætning af, at der samtidig blev truffet de finanspolitiske foranstaltninger til begrænsning af købekraften, der ville være nødvendige for at sikre, at valutabesparelsen blev effektiv. Det må dog betragtes som tvivlsomt, om de nævnte 300 mill. kr. er tilstrækkelige. En besparelse på i det mindste 400 mill. kr., tilvejebragt ved hjælp af forskellige kombinerede foranstaltninger, må nok anses for mest forsvarlig.